

De gemeente Wouw anno 1900

Het reilen en zeilen kort na de eeuwwisseling laat zien dat ook in Wouw een nieuwe tijd in meer dan figuurlijke zin aangebroken is. Langzaam maar zeker beginnen de mensen zich van de natuurlijke banden te ontdoen. De "industriële revolutie" kondigt zich aan, mensen trekken naar de steden om daar een ander, en naar verwachting, beter bestaan op te bouwen in de fabrieken in plaats van te ploeteren op de plattelandsakkers. Ook plaatselijk krijgt men meer oog voor de economische potenties en de spankracht van het bedrijfsleven. Daarbij hoort dat de overheid faciliteiten biedt om de economische mogelijkheden ook echt te benutten. In plaats van weggetjes, waarop mensen zich letterlijk uit de voeten kunnen maken om nabij gelegen plaatsen te bezoeken, ziet men nu graag overal "kunstwegen" aangelegd om transport van goederen en producten te verbeteren. Omgekeerd ontstaat er ook een cultuuromslag door de invloed van de stad op het platteland. Steeds meer mensen raken door nieuwe communicatiemogelijkheden en via advertenties in kranten, die ze dankzij beter onderwijs nu ook zelf kunnen lezen, beter op de hoogte van wat zich in de stad afspeelt en wat er te koop is. Betere leefomstandigheden en meer mogelijkheden voor de burger wordt het devies voor de ontwikkelingen in de gemeenschap. Onderwerpen van gesprek in het gemeentebestuur zijn zaken als de aanleg van wegen, bewegwijzering, de post en een telefoonkantoor. Het allerbelangrijkste onderwerp is aan het begin van het jaar echter de benoeming van een nieuwe burgemeester.

De benoeming van de nieuwe burgemeester

Na het overlijden van burgemeester C.A. Daverveldt heeft het Wouwse gemeentebestuur letterlijk een pas op de plaats gemaakt. De gemeenteraad kwam de eerste drie maanden van het nieuwe jaar geen enkele maal bijeen, brieven bleven liggen, er werd niet meer gecorrespondeerd of gepubliceerd en de twee wethouders hebben blijkbaar zonder burgemeester evenmin vergaderd, want de notulering neemt pas weer een aanvang op 14 april in aanwezigheid van de nieuwe burgemeester. Geen door en uit de gemeenteraad gekozen functionaris, maar voor het eerst een benoemde burgemeester, waarvoor een sollicitatieprocedure gevolgd wordt.

Slechts één uitzondering wordt op de stilstand gemaakt en wel een op het

last van het ministerie van oorlog verplichte bekendmaking op 22 februari dat "ter verhooging van 's lands weermacht" op het terrein "Kijk in de Pot" in Bergen op Zoom van 1 mei tot 1 september gedurende tenminste één namiddag in de week schietoefeningen gehouden worden 'voor kaderreservisten, miliciëns met verlof en mannen tussen de 16 en 24 jaar die niet als militair gediend hebben noch onder de wapenen zijn, maar wel aan het voorbereidend militair onderzoek deelgenomen hebben".

Inmiddels gonst het in Wouw van de geruchten. Op 9 maart staat in De Grondwet dat "met spanning" de benoeming van de nieuwe burgemeester tegemoet gezien wordt, temeer omdat zich volgens de krant twee Wouwenaren onder de sollicitanten bevinden, te weten de fabrikant J.B. Raaijmakers en de zoon van de overleden burgemeester, P.C. Daverveldt. Dat de benoeming met spanning tegemoet gezien wordt, is begrijpelijk, want Raaijmakers heeft zich in zijn hoedanigheid van raadslid de afgelopen jaren duidelijk als tegenpool van de zittende burgemeester gemanifesteerd, waardoor de in de gemeenschap gegroeide verdeeldheid extra geaccentueerd werd. Op 28 maart 1900 is het dan zover. Bij Koninklijk Besluit wordt P.C. Daverveldt benoemd tot burgemeester van Wouw. Op 30 maart meldt De Grondwet: "Woensdagavond werd alhier per bulletin de tijding gebracht dat de heer P.C. Daverveldt benoemd is tot burgemeester der gemeente Wouw. Donderdagavond brachten de harmonie 'Oranje' uit Wouw en de zangvereniging 'Fidelio' uit Heerle hem een serenade en zanghulde. De vereenigingen werden feestelijk ontvangen, terwijl hun tevens door den burgemeester nog een extra avondje werd toegezegd" (1). Vier dagen later wordt "aangaande onze nieuwe burgemeester" bericht dat zijn beëdiging op 6 april in Den Bosch plaats zal vinden en zijn installatie op dinsdag 10 april. Die dag is men er vroeg bij, want om negen uur 's ochtends vindt de installatie al plaats, waarbij "op verzoek van de burgemeester alle feestelijk vertoon achterwege was gebleven". De plechtigheid werd geleid door wethouder De Greef en "na de installatie bleef men nog eenige tijd entre nous bijeen", staat die dag in de krant.

Onder de met sierlijke letters geschreven kop "Installatie van den nieuw-benoemden Burgemeester" staat in het notulenboek op 10 april 1900 een weergave van de zitting. Na voorlezing van het Koninklijk Besluit door secretaris Goosen neemt Daverveldt plaats op de voorzittersstoel en hangt wethouder De Greef hem de ambtsketen om met de volgende woorden:

"EdelAchtbare Heer Burgemeester. Mijne taak als loco-burgemeester is

thans vervuld. Ik omhang U met deze medaille als het wapen der gemeente en wensch U van harte proficiat met Uwe benoeming en ik hoop dat U nog vele jaren als Burgemeester van Wouw moogt fungeeren".

Hierop neemt burgemeester Daverveldt het woord:

"Mijne Heeren. Op de eerste plaats breng ik mijn dank aan Hare Majesteit Koningin Wilhelmina, die mij heeft geroepen tot de taak van Burgemeester van Wouw. Wel is waar zijn er omstandigheden die mij verbieden, of beter gezegd mij gebieden deze plichtigheid niet feestelijk te doen plaats hebben, en om eenigzins hierin te gemoet te komen zal ik den algemeenen Arme dezer gemeente erdenken.

Er rust op mij thans de zware plicht het Burgemeester-ambt naar waarde en met de meeste nauwgezetheid te bekleeden. Om tot dit doel goed te kunnen geraken heb ik den stem van de heeren Leden van den Raad en in 't bijzonder den steun der Heeren Wethouders noodig.

Welaan, Mijne Heeren, geef mij daar, waar het noodig mocht blijken, voor het algemeen belang, ja voor het algeheel of gedeeltelijk welzijn der gemeente uwen steun en ik van mijn kant, ik zal niets onbeproefd laten om dezen waardig te zijn. Ik zal trachten de voetsporen van mijnen voorganger, den voor mij onvergetelijken vader Burgemeester, te kunnen betreden, en dan door de heeren van den Raad gesteund geloof ik wel dat wij de belangen van de gemeente Wouw naar behooren zullen kunnen behartigen.

Nogmaals Heeren, mijnen welgemeenden dank en ik spreek hierbij gaarne den wensch uit dat het ons allen gegeven zij nog vele jaren tot het algemeen welzijn en den bloei der gemeente Wouw te mogen samenwerken.

Mijneheeren ik heb gezegd".

Waarna de burgemeester volgens de notulen door alle leden van de raad geluk gewenst en de vergadering gesloten wordt.

Zoals gezegd, Daverveldt volgt wel zijn vader op als burgemeester, maar niet als raadslid. In diens plaats neemt op 24 april A.F. van Heijst zonder stemming zitting in de raad en de plaats van het overleden raadslid M. Doggen wordt, eveneens zonder een verkiezing, op 20 maart ingenomen door G. Boshouwers. Hoewel zich landelijk geluiden voordoen voor algemeen kiesrecht, blijft de mogelijkheid aan verkiezingen deel te nemen beperkt, al heeft de nieuwe kieswet, die in 1896 door het parlement

angenomen werd, het kiesrecht wel verruimd. In Wouw heeft inmiddels zo'n 15% van de inwoners voldoende opleiding of welstand om te mogen stemmen; het aantal kiesgerechtigden bedraagt volgens opgave van de gemeente 591.

De "Toestand der gemeente" geeft aan dat Wouw aan het prille begin van de nieuwe eeuw 4073 inwoners telt, een vermeerdering met 46. Daaruit valt op te maken dat ook in Wouw een trek naar elders gaande moet zijn. In die tijd heeft zich dit waarschijnlijk ook plaatselijk gemanifesteerd in verhuizingen van het platteland naar de steden, want het aantal geboorten was maar liefst 151.

Dat Wouw een grotere gemeente geworden is, de grens van 4000 inwoners is al eerder overschreden, vertaalt zich in de salarissen van de ambtenaren. Gemeente-ontvanger Jac Damen krijgt van de raad een salarisverhoging van 390 naar 440 gulden. Voor 75 gulden wordt een klerk aangetrokken, die de secretaris in de wintermaanden moet assisteren bij het bijhouden van de statistieken. De secretaris zelf, die kort na zijn benoeming zijn salaris al met een kwart opgetrokken zag naar 750 gulden, vraagt dit verder te verhogen tot 900 gulden. In een brief aan G.S. verzoekt het Wouwse college daarmee akkoord te gaan. Wouw is volgens de brief nog steeds ingedeeld in de klasse van drie- tot vierduizend inwoners, en "hoewel langzaam, gaat de gemeente toch steeds vooruit, zoodat Wouw thans onder de 5e klasse zou kunnen worden gerangschikt". Bovendien voert het college aan dat de secretaris steeds meer werk krijgt en Wouw ook nog eens grensgemeente is. Kennelijk wordt het verzoek gehonoreerd want de gemeenteraad stelt in december het salaris vast op 900 gulden.

De staat van de fabrieken en ambachten

In het jaarverslag over 1900 staat aangegeven welke bedrijvigheid zich in de gemeente voordoet.

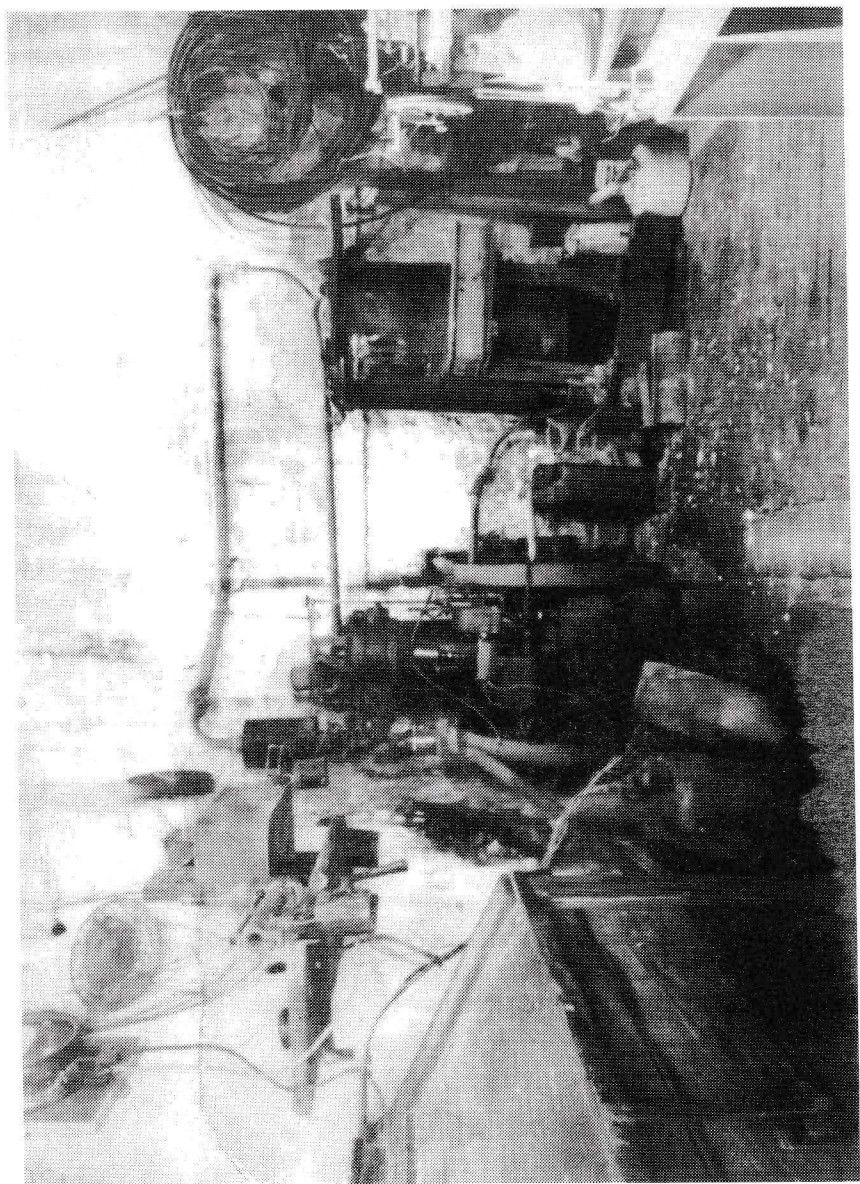
Onder de fabrieken staan, met daarachter het aantal werknemers, de volgende bedrijven aangegeven:

korenmolen J. van Tilburg, 3

koren- en oliemolen Wed. C. Daverveldt, 5

bierbrouwerij P.M. Philips, 5

motor tot het drijven van een dynamo tot het leveren van electriciteit voor de verlichting, P.P. Emsens, 1

Motor tot het drijven van een dynamo tot het leveren van elektriciteit voor de verlichting ten behoeve het Hotel Dekkers te Wouwe Plantage, in eigendom toebehorende aan P.P.Emsens. (foto Heemkundekring De Vierschaer)

stoomroomboterfabriek (Coöperatieve Vereniging) 4
stoomroomboterfabriek J.B. Raaijmakers, 3

De kleinere bedrijven staan in alfabetische volgorde onder de noemer ambachten gerangschikt. Hier is niet per bedrijf afzonderlijk aangegeven hoeveel arbeidskrachten in dienst zijn. Wel is een optelling gemaakt, die aangeeft dat 80 mannelijke arbeiders en 3 vrouwelijke daarin werkzaam zijn. Verder hebben de bedrijven samen 18 kinderen in dienst, waaronder 1 meisje. De ambachten, die we in Wouw aan het begin van de eeuw aantreffen zijn de volgende:

1 bierbrouwerij, 1 boomkwekerij, 11 broodbakkerijen, 1 drainagebuizenbakkerij, 7 grutterijen, 12 kleermakerijen, 2 klompenmakerijen, 2 koperslagerijen, 2 kuiperijen, 2 leerlooierijen, 1 molenmaker, 4 rietdekkers, 1 roomboterfabriek, 12 schoenmakerijen, 8 smederijen, 3 steenbakkerijen, 14 timmerlieden, 3 vleeschhouwers, 5 ververijen, 4 wagenmakers, 4 wind-, graan- en schorsmolens, 2 zadelmakerijen.

De aanleg van wegen

In de staat van de fabrieken en ambachten zijn niet meegenomen de boerenbedrijffjes en -hoeven. Het is jammer dat daarvan geen overzicht terug te vinden is, want uit de jaarlijkse beschrijvingen mogen we opmaken dat heel wat Wouwenaren in de agrarische sector een schamele boterham proberen te verdienen als loonwerker of daggelder. Temeer omdat het juist de boerensector is die zich in deze typische plattelandsgemeente zo uitdrukkelijk manifesteert. Met toename van de economische groei, de moderne techniek en betere vervoermiddelen, ontstaan ook bij het plaatselijk bedrijfsleven wensen voor betere ontsluitingen. In Wouw manifesteert zich dit aan het begin van de eeuw in klemmende verzoeken wegen aan te leggen naar Huijbergen en Steenberg. De weg naar Huijbergen is niet in de laatste plaats van belang voor Emsens. Hij beschikt al over een goede verbinding met Wouw en van daar uit naar het spoorknooppunt Roosendaal, maar voor hem is ook een verbinding met zijn eigen achterland België van groot belang. Omdat van de weg tussen Wouwse Plantage en Huijbergen een aftakking gemaakt kan worden naar Kalmthout, is hij een ferm pleitbezorger van de aanleg. Na veel discussies in de Wouwse raad en tussen de gemeenten Wouw en Huijbergen wordt de uiteindelijke

besluitvorming in 1900 nog even aangehouden. In 1901 komt de weg er wel met een flinke subsidie van Emsens (2).

De weg van Wouw via de Spellestraat naar Steenberg en wordt heel wat voortvarender aangelegd. Bewoners van de Groote en Kleine Spellestraat hebben in augustus gevraagd een zogenaamde "kunstweg" aan te leggen voor het agrarisch transport. Omdat de kans groot is dat er nauwelijks subsidie voor de weg zal komen, is er een keuze tussen een smalle weg zonder aankoop of onteigening van grond, dan wel een bredere weg. In dat geval vindt de raad het ook redelijk dat de bewoners zelf een behoorlijke bijdrage leveren, temeer omdat ze zelf ook een deel van de grond, die voor de weg nodig is, in eigendom hebben. Er wordt nogal wat heen en weer gepraat over hetgeen de gemeente aan geld in wil zetten. Men vindt zich in het voorstel van Dekkers om in te zetten op 2000 gulden als een soort prikkel voor de bewoners, die een commissie zouden kunnen vormen om met het gemeentebestuur over eigen inzet te praten. De commissie komt inderdaad bijeen en tot de conclusie dat men bereid is gratis de grond af te staan en nog eens 1400 gulden bijeen te brengen voor de aanleg. Maar dat is niet genoeg, want volgens de voorzitter is er dan een tekort van 600 gulden. Er ontspant zich een hele discussie in de raad. Zo vindt Raaijmakers dat de aanleg pas aan de orde is als de weg van de Plantage naar Huijbergen, die op dat moment een blok aan het been van het gemeentebestuur is, aangelegd wordt, terwijl Dekkers van mening is dat de omwonenden hoe dan ook 2000 gulden bij moeten dragen, wil de weg er komen. En dan doet zich iets heel merkwaardigs voor, dat we heden ten dage niet meer meemaken: wethouder A. Luijkx hakt, als het gaat over de 1400 gulden die de omwonenden beschikbaar willen stellen versus de 2000 gulden die nodig zou zijn, de knoop door en stelt zich persoonlijk garant voor het verschil. Want na de lange discussie, waarin hij zwijgt, wordt het voorstel om de weg aan te leggen unaniem aangenomen door zijn aanbod: "Dan zal ik het kort maken. *f* 1400 is bij elkaar, welnu, voor de *f* 600 die nog aan de *f* 2000 ontbreken, zal ik borg spreken". In de daarop volgende raadsvergadering wordt vervolgens besloten de weg nog iets langer te maken, en wel tot aan de grens met de gemeente Steenberg en. Dat is een kleine 300 meter meer dan gepland, maar dat komt omdat twee personen, die iets verder wonen dan het voorgenomen tracé, De Regt en Willemen, ook bij willen dragen.

De hele discussie over deze weg is koren op de molen van weer andere inwoners. Zo laten de mensen uit de Diefhoek weten dat ze ook een bedrag, en in vergelijking met de Spellestraat zelfs 2000 gulden, over hebben om een fatsoenlijke aansluiting met de Boemdijk in Steenberg en te krijgen. Raadslid Dekkers is wat dit betreft vrij realistisch. Hij weet de

4

nieuwe tijd aardig aan te geven met zijn uitspraak: "Door het vele verkeer dat tegenwoordig overal plaats vindt zal het toch wel noodig worden dat meer verkeerswegen behandeld worden". Maar Wouw weet dat er subsidiepotten zijn en besluit voorlopig de plannen maar eens even aan te houden totdat men weet of Steenbergen zich daarin ook kan schikken en eventueel bereid is samen subsidie voor het project aan te vragen. Het hoeft geen betoog dat bij zoveel verharde wegen het soms moeilijk is om de weg te vinden. Toch zeker voor fietsers, die zich tegenwoordig verenigd hebben in de "Algemeenen Nederlandschen Wielrijdersbond". Gelukkig is die ANWB er ook om de fietsers met wegwijzers aan te geven welke route ze het beste kunnen kiezen om van A naar B te komen. Op 15 december 1900 geeft het Wouwse college de ANWB toestemming om drie wegwijzers te plaatsen: "één op het dorpsplein, waar de weg naar Steenbergen draait, één in de Bergschestraat op de scheiding van de weg Wouw-Bergen op Zoom en Wouwsche Plantage en één op Moerstraten aan de splitsing van de weg naar Bergen op Zoom".

Het arrestantenlokaal

Voor het in bewaring houden van "criminelen" beschikt de gemeente over een eigen arrestantenlokaal onder het gemeentehuis. Uit een brief van de burgemeester aan de Commissaris van de Koningin valt enigszins op te maken hoe het er rond de eeuwwisseling uitzag. De burgemeester noemt de celruimte een "behoorlijk gemeubileerd lokaal" waarin de verdachte op een behoorlijke wijze kan worden gehuisvest. De aangehoudene wordt "steeds een legerstede met matras en behoorlijke dekking" verstrekt en krijgt als voedsel brood met boter en warme koffie. Toch ontbreekt nog wel wat aan de celruimte, het moet er bar koud zijn en er zijn geen sanitaire voorzieningen. In de brief schrijft Daverveldt namelijk ook dat "thans zal worden zorggedragen dat dit vertrek bij strenge koude des winters kan worden verwarmd, terwijl de aangehoudene ter zijner beschikking zal krijgen een luchtdicht gesloten voorwerp, teneinde aan zijne natuurlijke behoefte te kunnen voldoen". Wellicht heeft de verbetering van het arrestantenlokaal te maken met het werkbezoek dat de Commissaris op 29 augustus aan Wouw brengt, waarbij volgens een publicatie de inwoners in de gelegenheid zijn hem om half tien 's ochtends te spreken over zaken, "rakende de belangen van de gemeente". Misschien hebben de veldwachters, na alles wat hen de afgelopen jaren overkomen is, deze gelegenheid aangegrepen om hun behandeling onder de aandacht van de Commissaris te brengen (3). Uit

de raadsnotulen valt op te maken dat de Commissaris het Wouwse gemeentebestuur uitdrukkelijk onderhouden heeft over de openbare orde en de wijze waarop in Wouw met de salariëring van de veldwachters omgesprongen wordt. In de vergadering van november maakt de burgemeester er melding van dat de Commissaris tijdens het werkbezoek zijn afkeuring uitgesproken heeft over de handelwijze van de gemeenteraad om gratificaties te geven in plaats van een vast salaris. De Commissaris zou gezegd hebben dat ze gewoon hun plicht moeten doen en een gratificatie alleen toegepast mag worden in buitengewone omstandigheden. Wederom lanceert de burgemeester het voorstel om het salaris van de veldwachters op te trekken naar 400 gulden en een bedrag van 25 gulden toe te blijven kennen als kledinggeld. Hierover ontspant zich, uiteraard, weer een debat, met name over de vraag of dit bedrag nou wel of niet hoog genoemd mag worden. Dekkers vindt van niet, maar daar staat volgens hem tegenover dat "zij ook veel voor hebben op andere lui". Want als ze invalide worden, moeten ze financieel door de gemeente gesteund worden. "Op andere plaatsen is het tractement misschien wel hoger, doch het pensioen is er zeer gering". Na wat heen en weer gepraat besluit de gemeenteraad de discussie nu maar definitief af te sluiten en akkoord te gaan met de voorgestelde salarisverhoging. En om extra blijk te geven van de goede wil wordt tevens besloten voor een bedrag van f 7,75 een oliejas voor de veldwachters aan te schaffen "omdat ze dikwijls in de regen moeten zijn".

Wat de openbare orde betreft hebben de veldwachters in de nieuwe eeuw in ieder geval een eerste, rustige jaar. Zelfs Peer Vis houdt zich opmerkelijk rustig, hij komt maar één keer in de krant voor met zijn wangedrag, en ook de kermis in Wouw verloopt buitengewoon rustig, want behoudens enkele schermutselingen is, volgens de krant, "alles in goede orde verlopen". Enkele kleinere kermissen verlopen volgens de krant echter minder rustig. Op 15 oktober staat te lezen dat "er flink geklopt" werd tijdens de kermis op het gehucht "Wouwschen Hil" en dat later in het dorp iemand een klap op het hoofd kreeg met een bierglas. De zomer van 1900 is misschien wel erg mild en regenachtig geweest, want branden doen zich evenmin voor, behalve dan dat het dak van de bakkeet van L. van der Wegen in Moerstraten vlam vat. De winter aan het eind van het jaar was daarentegen erg streng. De Grondwet schrijft dat het bestuur van de zuivelfabriek er tijdens de strenge vorstperiode snel bij was "om de noodige provisie tegen het a.s. zomerseizoen op te doen. Honderden karren ijs werden naar de fabriek vervoerd alwaar het door vele handen werd stukgeslagen en in den kelder geborgen". Een geval

van zelfmoord doet zich in november voor. De Essense landbouwer P. van Ginderen doet aangifte dat hij op 20 november in de stal van zijn woning op de Ouwervelden "hangende heeft gevonden" de 56 jarige landbouwer F. van den Bergh. Deze was, blijkens verklaringen, al vijf maanden erg zwaarmoedig, "terwijl hij dingen deed, die aan krankzinnigheid deden denken, zoals weigeren zich aan te kleden en ongekleeed buiten lopen".

Aan de Staatsspoorwegen wordt op 30 april in een brief gevraagd de schoolgaande kinderen in Heerle beter te beschermen tegen de treinen. Met name wordt verzocht nieuwe spoorbomen met "ijzeren staven" te plaatsen, die "onderdoor kruipen zullen beletten". Met J.B. Raaijmakers heeft het gemeentebestuur ook een probleem over de openbare orde, waarvoor de hulp van Gedeputeerde Staten ingeroepen wordt. Hij heeft een voetpad van de Nieuwstraat naar de Rijksweg naar Roosendaal omheind met pindraad. "Aangezien mensen, die elkaar tegenkomen, vanwege de breedte van slechts één meter uit moeten wijken, lopen zij groot gevaar de kleren te scheuren". Omdat Raaijmakers weigert de pindraad te vervangen door gewone ijzerdraad wil het Wouwse college van G.S. vernemen of zij ook van mening zijn dat Raaijmakers verplicht kan worden de pindraad weg te halen om reden van "gevaar voor vrijheid en veiligheid".

Dat de kerk een belangrijke rol speelt bij de besluitvorming van het Wouwse gemeentebestuur moge blijken uit de briefwisseling met Mevrouw A.C. Buijck. Zij vraagt de gemeente een grafruimte ter grootte van negen vierkante meter op de algemene begraafplaats om een familiegrafkelder op te richten, waarin haar overleden echtgenoot C.M. Philips bijgezet kan worden en die later ook kan dienen als begraafplaats voor haarzelf en haar dochter. B en W gaan ermee akkoord dat de grafkelder komt op de plaats waar Philips nu al begraven ligt en onder voorwaarde dat ook de weduwe en haar dochter "krachtens kerkelijke wetten het recht hebben om op die plaats te worden begraven"(4).

De post en de telefonie

Onderwerp van gesprek blijven de post en het telefoonkantoor. Op 30 april wordt een brief gestuurd aan de Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, waarin de gemeente vraagt de kosten van de postbestellingen en de jaarwedde van de besteller over te nemen. In de brief wordt gesteld dat de gemeente in het verleden altijd de salariëring van de besteller voor zijn rekening nam omdat de opbrengst van het kantoorje te laag was, maar dat het Rijk nu voordelen incasseert omdat de frequentie van de postbestellingen geweldig toegenomen is. Het salaris van 75 gulden vindt

4

het gemeentebestuur ook veel te weinig. Bovendien wordt in de raad geklaagd dat het toch wel erg ongemakkelijk is dat op zondag geen ambtenaar in het gemeentehuis aanwezig is om de telefoon te bedienen en telegrammen te ontvangen of te verzenden. Al was het gemeentehuis maar een uurtje open, dan zou dat al een hele verbetering zijn, redeneert de gemeenteraad. Toch verandert er in dit opzicht nog niet veel. Wel wat betreft de brievenbussen, waar het gemeentebestuur zich eveneens druk om maakt. Maar dit hangt niet zozeer samen met de Wouwse klachten en verzoekenregeling over de post, maar met de verhuizing van de postbode naar de dorpskom. En dat is groot nieuws getuige het volgende berichtje in De Grondwet van 1 juni: "Gisteravond werd door den heer Sloekers, brievenaarder alhier, het huis gekocht van wijlen Ant. van Tilburg, zodat binnenkort vermoedelijk met ingang van 1 juli het hulppostkantoor verplaatst zal worden van de Hilschestraat naar de Roosendaalschestraat". De krant blijft het nieuws op de voet volgen, want op 31 augustus wordt geschreven: "Zooals wij vroeger meldden was de heer Sloekers, brievenaarder alhier, door aankoop eigenaar geworden van een huis in de Roosendaalschestraat. Het pand werd geheel afgebroken, opnieuw gebouwd en wat kantoor 'betreft' ingericht naar de eischen des tijds. Met ingang van 1 september wordt het hulppostkantoor van de Hilschestraat verplaatst naar de Roosendaalschestraat". Het gemeentebestuur haakt op de ontwikkelingen in, want nu het hulpkantoor in de dorpskom staat, is de nog niet zo lang geleden aan het raadhuis aangebrachte brievenbus overbodig geworden. De poort naast de woning van notaris Van Gastel in de Bergsestraat is, vindt het Wouwse college, een veel betere locatie. En dan heeft men bovendien graag een grotere brievenbus, want in de huidige kunnen geen lange brieven en deze zal "snel vol zijn als de notaris zijn biljetten etc. daarin steekt". Tenslotte vraagt het college in een brief aan de Inspecteur der Posterijen en Telegraphie maatregelen in Heerle. Nu postbode Matthijssen elders benoemd is ziet men, vanwege de klachten over de buslichting in Heerle omdat de route er zo lang is, graag "een nieuwe titularis", die in Heerle komt wonen. Dit zal, wordt opgemerkt, de verzending en bezorging zeker vergemakkelijken.

HENK HELLEGERS

Dussen, februari 2000

Noten:

1. Over de, voor die tijd en in vergelijking met zijn voorgangers, relatief

4

korte ambtsperiode van Daverveldt, die in 1911 op 43 jarige leeftijd in Wouw overlijdt en een echtgenote met vijf kleine kinderen achterlaat, staat het een en ander opgetekend in De Vierschaer 2-'91. René Hermans reconstrueert daarin de geschiedenis van het R.K. Onderwijs in Heerle en Mevrouw Siebelink-Daverveldt, dochter van de burgemeester en voormalig onderwijzeres te Heerle, vertelt daarin over haar vader en zijn gezin.

2. Hierover kan ik nu kort zijn. Deze geschiedenis is door mij al uitgebreid beschreven in "De weg van Wouw naar Huijbergen", Henk Hellegers, De Vierschaer 1-'95.

3. De afgelopen jaren heeft de Wouwse gemeenteraad de veldwachters de staangelden voor de kermis afgenomen. Men was niet genegen het salaris te verhogen naar een bedrag van 400 gulden, dat nog minder zou zijn dan in omliggende gemeenten. Besloten werd om jaarlijks ter beoordeling van de raad een gratificatie toe te kennen. Zie hiervoor ook "De gemeente Wouw anno 1899" van Henk Hellegers.

4. Hier moet bedoeld worden op het gebruik overledenen te begraven in "gewijde aarde". Voor niet-katholieken, levenloos geboren kinderen en personen die zelfmoord pleegden was een apart gedeelte "niet-gewijde aarde" gereserveerd.

Bronnen:

Notulen van de vergaderingen van de Wouwse gemeenteraad, 1900

Notulen van de vergaderingen van het college van B en W, 1900

Correspondentieregister B en W, 1900

Correspondentieregister burgemeester, 1900

Publicatieregister burgemeester, 1900

Publicatieregister B en W, 1900

De Grondwet, 1900 en 1901.

Deze uitgave werd mede mogelijk door de
financiële steun van:

JOS VAN AERT

HOVENIERSBEDRIJF

Jagersweg 8 4726 SL Heerle, tel 0165-304248

